

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОМИСИЯ ЗА РАЗКРИВАНЕ НА ДОКУМЕНТИТЕ И ЗА ОБЯВЯВАНЕ НА
ПРИНАДЛЕЖНОСТ НА БЪЛГАРСКИ ГРАЖДАНИ КЪМ ДЪРЖАВНА
СИГУРНОСТ И РАЗУЗНАВАТЕЛНИТЕ СЛУЖБИ НА БЪЛГАРСКАТА
НАРОДНА АРМИЯ

София 1000, ул. „Врабча” № 1, тел. 800-45-00, e-mail: info@comdos.bg

Д О К Л А Д

за дейността на Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия за периода 20 декември 2011 г. – 20 юли 2012 г.

На основание чл. 4, ал. 5 от Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия (ЗДРДОПБГДСРСБНА) Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия (КРДОПБГДСРСБНА) представя пред 41-вото Народно събрание своя **ЕДИНАДЕСЕТИ** отчетен доклад за периода **20 декември 2011 г. – 20 юли 2012 г.**

След приключване на първия мандат на комисията (2007-2012) на **17 май 2012 г.** 41-вото Народно събрание избра нов състав на комисията за **втори мандат**, в която бе спазен принципът на приемственост.

В дейността си КРДОПБГДСРСБНА прилага **закона**, съобразява се с изискванията към българските институции като **страна-член на Европейския съюз**, ръководи се от принципите и ценностите, залегнали в нейната **Стратегията за развитие**, следи за изпълнение на поставените цели в **дългосрочния план за работа и реализира конкретните задачи от годишния оперативен план за 2012 година.**

Основни задължения по ЗДРОПБГДСРСБНА:

I. Съгласно чл. 1 комисията **установява и обявява принадлежност** на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия. Обявяването на принадлежност се извършва по силата на чл. 29 от закона с решение на комисията.

РЕШЕНИЯ

- ✓ За периода от 19 декември 2011 г. до 1 юли 2012 г. комисията е провела **19 заседания**, на които е обсъдила, приела и **обявила 42 решения**.
- ✓ Приела и обсъдила е както изисква законът, без да бъдат обявени, **32 решения**.
- ✓ Направила е проверка на **14 048** български граждани:
 - задължителна проверка по чл. 26, ал. 1, т. 1 (лица, регистрирани за участие в избори) на **8 264** лица;
 - задължителна проверка по чл. 26, т. 2 и т. 3 (лица, заемали и заемащи публични длъжности или извършващи публична дейност) на **4479** лица;
 - предварителна проверка по чл. 27 на **332** лица;
 - проверка по чл. 31, ал. 1, т. 1 и т. 2 - заявки на граждани – **973** лица.
- ✓ Установила е принадлежност към ДС и разузнавателните служби на БНА общо на **495** български граждани.
/Не са публикувани данните за 69 лица с установена принадлежност:
 - на основание чл. 27 (предварителна проверка) - 7 лица;
 - на основание чл. 30, ал. 1, т. 1 (починали) – 28 лица;
 - на основание чл. 31, ал. 1, т. 2 (граждани за себе си) - 32 лица.
- ✓ **Обявила е принадлежност на 426** български граждани на основание чл. 9, т. 2 от закона (лица, заемали или заемащи публични длъжности или извършвали или извършващи публична дейност).
- ✓ **В процес на проверка са:** кметовете, общинските съветници, централната и териториалната администрация, изпълнителните агенции, председателите, заместник-председателите, членовете на ръководни и контролни органи на синдикални организации или на организации на работодатели, длъжниците на необслужвани кредити, лицата на длъжност в международни организации, лечебни заведения и здравни организации, ръководители и членове на управителните съвети на религиозните общности, ръководителите на висши учебни заведения.

КРДОПБГДСРСБНА публикува решенията си в сайта: www.comdos.bg.

Решенията на комисията са изведени в приложение към доклада и са отпечатани в Бюлетин № 9.

ЦЕНТРАЛИЗИРАН АРХИВ

II. Съгласно чл. 1, ал. 3 от закона комисията създаде централизиран архив на документите на Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия.

1. Приемане на архивни документи

Въз основа разпоредбите на чл. 18, чл. 19 и чл. 20 от закона архивните документи се приемат от органите по чл. 16 и постъпват в Дирекция „Архив”, включваща отдел „Специализиран архив и картотека” (САК) и отдел „Комплектуване и съхранение на архива” (КСА).

В отдел „Специализиран архив и картотека”:

- ✓ Окончателно приключи приемането на картотеките от Националната разузнавателна служба на Първо главно управление на ДС за сътрудници и обекти.
- ✓ Продължава приемането на справочния апарат от МО Служба „Военна информация”.

В отдел „Комплектуване и съхранение на архива”

- ✓ Приети архивни дела с източник МВР
 - ЛКД (Лични кадрови дела) – **3511 броя** ;
 - паспортни преписки – **54 213 броя**;
 - филмови материали – **3478 ролки**;
 - картотека на паспортни преписки от БДС (Български документи за самоличност) - СДВР – **576 000 броя**;
 - допълнения към вече приети фондове – **56 броя**.
- ✓ Приети архивни дела с източник НРС
 - от секретната библиотека – **780 броя** книжни тела;
 - ЛКД (Лични кадрови дела) – **548 броя**;
 - ф. 2 (Дела за оперативни разработки, проверки и наблюдения) – **3625 броя**;
 - ф. 4 (Литерни дела на институции) – **955 броя**.
- ✓ Приети архивни дела с източник НСО
 - ЛКД (Лични кадрови дела) – **268 броя**;
 - служебен архив – **36 броя**.
- ✓ Приети архивни дела с източник МО Служба „Военна информация” - **523 бр.**
- ✓ Приети архивни дела с източник ДАНС - **13 броя**.
- ✓ Приети архивни дела от Министерството на правосъдието - **23 броя**.

Приети общо:

- документи на хартиен носител – **64 551 архивни дела;**
- картончета – **576 000 броя;**
- филмови материали – **3478 броя ролки.**

2. Съхраняване на архивни документи

Към момента в отдел КСА се съхраняват:

- документи на хартиен носител - **881 572 архивни дела**, съставляващи **9073.2 линейни метра и 1 212 800 бр. картончета;**
- негативи на филмирани документи - **5651 /нямат промяна/;**
- документи на електронен носител /CD/ - **251 броя;**
- (филмови материали) - **3778 ленти** от ОД на МВР – Враца, ОД на МВР – Русе и архивна база Симеоново – МВР;
- видеокасети - **402 броя.**

3. Осигуряване достъп до архивните документи

- ✓ Предоставени за запознаване са **8155 дела.**
- ✓ Изготвени са отговори на **383 запитвания.**
- ✓ Извършени са справки по **2327 дела.**
- ✓ Паспортизирани са документите от 6 областни дирекции на МВР, като са проверени **52 190 дела.**
- ✓ Ежедневно се актуализират електронните регистри (списъци) на постъпленията с документи от различните източници.
- ✓ Продължава работата по въвеждане и поддържане на данните от архивните дела в единната автоматизирана информационна система /АИС/ (*Въведена е информацията за повече от 150 архивни дела, съдържащи данни за над 5000 лица*).
- ✓ Изготвени са описи на приетите учебни филми и видеокасети от Академията на МВР – **3306 броя.**
- ✓ Допълнена е информацията във фондовите описи за делата приети от ОД на МВР, както следва: Благоевград, Бургас, Варна, Велико Търново, Видин, Враца.

4. Дейности по съхранение и застраховане на документите в архива

Дигитализация на архива

- ✓ Сканирани и копирани документи - **2 779 архивни дела или 154 204 листа.**

- ✓ Копирани документи на хартиен носител – **23 204 листа**.
- ✓ Качени на електронен носител – **2665 листа** по заявки на граждани.

Реставрация на архивни документи

- ✓ Реставрирани са **769 листа** от архивни регистри и архивни дела.
- ✓ Реставрирани са **597 архивни картони**.

5. Материално-техническа база

- ✓ Със съвременни стелажни системи са оборудвани 19 архивохранилища в корпус I и корпус II от централизирания архив в Баня.
- ✓ Продължава процесът на съвременно технологично оборудване на лабораторията за реставрация и консервация на архивни документи.

РАБОТА С ГРАЖДАНИ

III. Съгласно чл. 1, ал. 1 от ЗДРДОПБГДСРСБНА комисията урежда реда за **достъп, разкриване, използване и съхранение** на документите на **Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия**. **Достъпът се осъществява по силата на чл. 31 от закона.**

- ✓ За периода 20 декември - 30 юни 2012 г. **заявления за запознаване с документи** са подали **796 лица**:
 - за запознаване с документи за самите тях - **496 лица**;
 - за запознаване с документи за техни близки – **208 лица**;
 - за запознаване с документи от чужди граждани – **11 лица**;
 - във връзка с прилагане на ЗПГРРЛ – **189 лица**;
 - за журналистически проучвания – **99 лица**;
 - за научно-изследователски цели – **61 лица**;
- ✓ През отчетния период **1093** заявители (граждани и изследователи) са се запознали с документи от централизирания архив.
- ✓ По заявка на граждани са предоставени **копия**:
 - на хартиен носител – **23 204 листа**;
 - на електронен носител - **2665 листа**.

IV. Съгласно чл. 10 от закона комисията **извършва изследователска дейност, публикува документи, организира семинари, конференции и изложби с образователно-информационен характер.**

ПУБЛИЧНА ДЕЙНОСТ

- ✓ В изпълнение на чл. 14 от ЗДРДОПБГДСРСБНА излезе от печат **Бюлетин № 9** с решенията на комисията за периода 15 декември 2011 г. – 30 юни 2012 г.
 - ✓ Официално бяха представени **документалните сборници**, издания на комисията от поредицата „Из архивите на ДС“:
 - „Държавна сигурност – политическа полиция“;
 - „Държавна сигурност и образованието 1944 – 1989“;
 - „Пражката пролет и Държавна сигурност“;
 - „Държавна сигурност и края на тоталитаризма“;
 - „Военното разузнаване през комунизма“.
 - ✓ На 21.02.2012 г. комисията организира конференция с международно участие, на която направи **равносметка** за първите пет години от своята дейност и предаде председателството на Европейската мрежа на Словакия.
 - ✓ Комисията връчи награди – плакет и грамота на колектива на **Дирекция „Информация и архив“ на МВР** за оказаното съдействие при предаване на архива, както и грамоти на изследователи, спомогнали за издигане на нейния международен авторитет.
 - ✓ Съвместно с Държавна агенция „Архиви“ комисията участва в подготовката на документалния сборник **„Война в ефира“**.
 - ✓ Стартира подготовката на документалния сборник **„ДС и евреите в България“** в сътрудничество с Организацията на евреите в България „Шалом“ и на документалния сборник **„ДС и неформалните сдружения в края на тоталитаризма“**.
- V. Съгласно чл. 9, т. 7 от закона комисията сътрудничи със сродни чуждестранни и международни институции.

МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ

- ✓ КРДОДБГДСРСБНА продължава тясното си сътрудничество с партньорските институции от Европейската мрежа и готви участия в международни форуми.
- ✓ Комисията в партньорство със СУ „Св. Климент Охридски“, ОЕБ „Шалом“, Университета в Хайфа, Харвардския университет, посолството на САЩ,

Посолството на Израел и сродните организации от Европейската мрежа се включи активно в подготовката на международната конференция на тема *„Еврейската диаспора в Европа и отвъд нея в годините на Студената война (1945 – 1991)*, посветена на 70-годишнината от спасяването на българските евреи.

- ✓ Подготвя се съвместно издание от архивни документи за взаимодействието между ДС и ЩАЗИ.

НОРМАТИВНА УРЕДБА

Правилник за дейността на комисията

- ✓ Комисията направи промени в Правилника за дейността си, съобразени със законите за администрацията и държавните служители, както и с необходимостта за регулиране на дейността по изпълнението на задачите по организиране използването на създадения централизиран архив.

Администрацията на комисията включва три дирекции:

- Дирекция „Архив“;
- Дирекция „Изследване на архивите и публична дейност“ ;
- Дирекция „Финансово-стопански и правно-административни дейности“;

СЪДЕБНИ ДЕЛА

- ✓ През отчетния период са образувани 17 административни дела. Приключили с влезли в сила съдебни решения/определения са 30 съдебни дела. Към момента съдебните производства са **66 дела**.

ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ

- ✓ При утвърден щат от **103** щатни бройки в администрацията на комисията към момента са заети **86** бройки.
- ✓ През отчетния период 6 служители от администрацията са взели участие в обучителни програми за повишаване на квалификацията.

ПРЕДСТОЯЩИ ЗАДАЧИ

Установяване и обявяване на принадлежност на лицата по:

- **чл. 3, ал. 1, т. 12** (*изпълнителни агенции и държавни институции, създадени със закон или с постановление на Министерския съвет*);
- **чл. 3, ал. 1, т. 16** (*НРС и Служба "Военна информация"*);

- **чл. 3, ал. 1, т. 18** (кметовете, заместник-кметовете, секретарите на общини и общинските съветници);
- **чл. 3, ал. 1, т. 26** (централна и териториална администрация)
- **чл.3, ал.1, т. 28** (лицата на длъжност в международни организации).
- **чл. 26, ал. 1, т. 4** (необслужвани кредити).
- **чл. 3, ал. 2, т. 3** (ръководителите на висшите училища и университети и на училищата по ЗНП);
- **чл. 3, ал. 2, т. 4** (лечебни заведения и здравни организации);
- **чл. 3 ал. 2, т. 5** (заместник-председателите, членовете на ръководни и контролни органи на синдикални организации или на организации на работодатели);
- **чл. 3, ал. 2, т. 6** (ръководителите и членовете на управителните органи на религиозни общности).

Приемане на документи:

- ✓ Продължава приемането на справочния апарат на щатните служители на ПГУ и на разузнавателните служби на БНА, съхраняван в архива на Служба "Военна информация".
- ✓ Пред финализиране е процесът по приемане на документите от органите по чл.16, ал.1 от Закона, както следва:
 - **от МВР** - останалата част от личните кадрови дела на: дирекция „Човешки ресурси“ ; паспортните преписки от сектор БДС-СДВР; паспортните преписки и справочния апарат от регионални дирекции.
 - **от НРС** - останалата част ф.4 (Литерни дела); останалата част от личните кадрови дела; останалата част от ф.7 (Дела на оперативния състав на ПГУ)
- ✓ Останалата част от оперативния, служебния и партийния фонд на ДАНС, Министерството на правосъдието; Централния военен архив; ДА „Архиви“;
- ✓ Избирателно и бавно се предават документи от оперативния, служебния и партийния фонд на Служба „Военна информация“ към МО.

Докладът е приет на заседание с протокол № 09 от 18 юли 2012 г.

Председател на КРДОПБГДСРСБНА:

/Евтим Костадинов/